

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

Het legerkamp van de Heere der Heirscharen

En de Heere sprak tot Mozes en tot Aäron zeggende: De kinderen Israëls zullen zich legeren, een iegelijk onder zijn banier, naar de tekenen van het huis hunner vaderen.

Die zich nu legeren zullen oostwaarts tegen den opgang der zon, zal zijn de banier van het leger van Juda, naar hun heiren; en Nahesson, de zoon van Amminadab zal de overste van de zonen van Juda zijn.

Numeri 2 : 1—3.

Zo is dan Numeri, na de monstering van de legermacht des HEEREN in het eerste hoofdstuk te hebben verhaald, begonnen, in het tweede hoofdstuk de militaire voorschriften voor de oprichting en de inrichting van het legerkamp van Gods krijgsvolk af te kondigen. We zagen den Verbonds-God gelegerd in Zijn verbonds-tent te midden van Zijn volk. We zagen ook hoe dat volk, mits het zich hield aan deze orde en God de HEERE op de plaats liet, die Hij zich koos, en het volk op de plaats wilde blijven, die Hij het aanwees, onweerstaanbaar zou zijn.

Maar kan zulk een zondig volk dagelijks met zulk een heilig God optrekken? Wie kan bij den Eeuwige wonen, Die een verterend vuur is voor de goddeloze en zondaar? Van Hem zal David, de vorst uit Juda's stam, die daarin de man naar Gods hart was, dat hij wist hoe het bij de HEERE hoorde, zingen: Gij, die geducht zijt in vermogen, verdraagt de goddeloosheid niet. Gij zult, o God, die 't al doorziet, de boze voor Uw heilig' ogen geenszins gedogen. Wie zinloos, zonder te overwegen wat hem betaamt, tot U durft gaan, zal voor Uw aanschijn niet bestaan. Gij haat, en staat hun billijk tegen, die onrecht plegen. En onrecht plegen is ingaan tegen Gods afgekondigde verbondsrechten! Die ark, die het centrum is van 's HEEREN tent, ja Zijn troon wordt genoemd, is toch immers de bewaarplaats van Gods wèt? In dat verbondsstatuut in Zijn troon eist Hij dagelijks hun trouw voor Hem op, maar daaraan meet Hij ook hun desertie.

We kunnen met een kleine wijziging ons afvragen met een andere psalm: wie zal verkeren, grote God, bij Uwe tent, wie zult Gij kronen met zulk een onwaardigbaar lot, dat hij, bij 't heuglijkst gunstgenot Uw legerkamp mee mag bewonen?

Boven die ark buigen zich de cherubs in verbazing, omdat ze niet kunnen vatten, hoe het mogelijk is, dat de HEERE op stap gaat met zulk een volk van zondaren en ontrouwen, terwijl Hij zulke trouwe dienaren tot Zijn beschikking heeft als de heilige engelen?

Maar zie dan naar het altaar, dat de voorhof van de tabernakel domineert! En naar het verzoendeksel, dat de wet in haar verdoemende veroordeling toedekt voor het aanzicht van den Heilige, wanneer het bloed der verzoening daarop wordt geplengd. Hijzelf heeft daarin aanschouwelijk de noodzakelijkheid van, maar ook de weg tot de ver-

zoening aangegeven. Hijzelf is ook reeds bezig den Middelaar der verzoening voor te bereiden, wat Zijn komst in het vlees betreft. Die de verbondsverhouding tussen den HEERE en Zijn volk zal bestendigen en vereeuwigen.

Zie maar naar het Oosten van het legerkamp, waar des morgen de zon opgaat. De punt van de ster, die zich daarheen uitstrekt, daarin domineert Juda's stam, die glorie zal winnen! Waaruit het Licht zal opgaan dat in dit duister straalt! Die stam Juda bewaakt de ingang van de tabernakel, die naar het Oosten ligt. Juda is dus de speciale lijfwacht van den HEERE der heirscharen. Bij het op mars gaan van dit leger Gods met God in het midden gaat Juda voorop. En heus niet omdat Juda zoveel beter of waardiger is! Dat blijkt wel uit de naam van den overste, die deze keurbende moet aanvoeren. 't Is Nahesson, de zoon van Amminadab, en die Amminadab was weer een afstammeling van dat bedenkelijke huwelijk tussen Juda en Tamar. U kunt dit, o.a. lezen in de geslachtslijst van Mattheüs 1. Dat is het familieregister van onzen Heere Jezus Christus, waarin wel meer namen van vrouwen met een verleden voorkomen. Nahessons zoon huwde met Rachab de hoer, en de stamhouder, uit die verbintenis gesproten, was Boaz, die Ruth de Moabitische tot vrouw nam. Maar dit geslacht wordt niet benoemd naar zijn vaderen, maar naar zijn grote Zóón! Die vaderen waren allen zondaren, zo predikt die naam van den commandant van dit leger, maar ze zijn verwaardigd om zich het dichtst bij den Heere in Zijn speciale dienst op te stellen bij het kamperen en bij het optrekken om den Koning, dien God uit dit geslacht verkoren heeft, David, de achterkleinzoon van Nahesson. Die het niet uithouden kon op zijn legerstee, voordat Hij den HEERE een plaats bereid had, omdat hij wist hoe het volk alleen maar gezegend en een zegen wezen kon, als God de HEERE Zijn verbonds-God, Zijn plaats kreeg in het middelpunt van het volksleven en als Koning der koningen daar alles beheerste. Daarin was hij de man naar Gods hart. Maar ook David kon dat slechts zijn door Gods verkiezende genade, doordat God de Heere Zijn Zoon, die tevens Davids Zoon zal zijn, aan dit geslacht verbindt. Uit Juda en uit Nahesson zijn kleinzoon zal de Silo voortkomen, de Rustaanbrenger, die maken zal door het bloed Zijns kruises, dat God wonen kan bij Zijn volk, en Zijn volk bij zijn God. Daarom trekt ook bij het opbreken van het kamp Juda voorop. Christus, die in Nahessons lendenen is, baant de weg naar Kanaän, ja, breekt straks ook de weg open door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, naar het hemels Kanaän der rust, waarvan het aardse slechts het doorgangshuis is. Als Christus de baan breekt, dan kunnen God de HEERE en Zijn volk in gesloten gelederen volgen en zullen ze samen overwinnen.

Maar al mag Juda dan voorgaan, om de belofte, welke die stam ontving, niemand wordt in dit leger voorgetrokken. Niemand kan zich boven de ander verheven achten. Stel u maar op naast de tent van den Generaal, en dan ziet ge hoe iedere divisie van het leger even dicht bij het grote hoofdkwartier is gelegerd.

Het kamp is stervormig. Efraïm mag Juda niet benauwen. En Juda mag Efraïm of welke andere stam ook, niet verachten. Ze hebben

UIT DE INHOUD:

Het legerkamp van de Heere der Heirscharen	J. v. D.
Bindende kracht van classicale en synodale besluiten	C. V.
Luis Padrosa (II)	J. M.
Onze houding in de dagelijkse omgang met „buitenkerkelijken”	C. S.
Bekering	J. B.
Uit de practijk der godzaligheid (IV)	D. v. D.
Kritische krabbels	Frater
Een reclasseringsambtenaar vertelt	H. J. J.
Jachtlatijn	W.
Elke wijze vrouw bouwt haar huis (Spr. 14 : 1)	H.
Kerknieuws	

allen hun plaats bij God. Ze hebben ieder hun eigen taak in het leger. Ze hebben allen hun eigen banier van God gekregen en op die banier staat hun veldteken, waaronder ze optrekken.

De rabbijnen dachten, dat op iedere banier als veldteken was aangegeven, een afbeelding van de steen in de borstlap van den Hoge priester, waarop de naam van die bijzondere stam was geschreven. We weten het niet zeker, maar het is een schone gedachte. Samen vormden de edelstenen het ene sieraad, dat flonkerde en fonkelde op de borst van den Hoge priester. Maar er kon er niet één gemist. Dan was het schone er af. En samen droeg hij ze op zijn hart in het heiligdom. Ze flonkerden slechts zo schoon, omdat voor ieder dezelfde verzoening was geschied.

Zou de ligging van het legerkamp des HEEREN van de oude dag ons, Israël van de nieuwe tijd, niet wat hebben te zeggen? Zouden we er niet veel van kunnen leren? Beeld en symbool zijn reeds door de werkelijkheid vervangen.

Maar nog steeds wil de HEERE aan het hoofd van Zijn verbondsvolk deze wereld intrekken, opdat dit aparte volk des HEEREN achter zijn God aan de wereld winne voor zijn Koning. De zegen verbreide, die de reden is van zijn bestaan. We zijn als kerk des Heeren een gemeenschap van dienstknechten en dienstmaagden des HEEREN, die de goede strijd hebben te strijden! Maar slechts wanneer we ons houden aan Israëls orde van kamperen en marcheren, door God aangegeven, kunnen we zegen verwachten.

Alles moet er ons aan gelegen zijn om den HEERE in ons midden te houden en Hem niet te vertoornen en te bedroeven. Gedurig moeten we bedenken, dat we slechts gezamenlijk, met den HEERE in ons midden, overwinningen zullen behalen. We zullen bedenken, dat iedere gemeente weer een punt van de ster is, waarvan Hij het middelpunt vormt, en dat we samen op weg zijn naar Kanaän. En als we dan nog in het oog houden, dat we allen mensen zijn met een verleden, maar voor ons allen de schuldvergiffenis is geschied door onzen groten Hoge priester, Die ons op Zijn hart droeg in het heiligdom, en dat onze veldtekenen slechts dóór Hem verleend zijn, en hun glans en schoonheid áán Hem ontleen en niet aan onze wijsheid of knapheid of onmisbaarheid, dan zullen we elkaar niet meer bestrijden of benijden of verachten, maar elkander opwekken tot de heilige strijd, die een strijd is van heiligen, een God-geheiligd volk, dat van Zijn trouw mag zingen. En dan zullen we in Hem kloekke daden doen.

Heerenveen.

J. VAN DIJK.

BINDENDE KRACHT VAN CLASSICALE EN SYNODALE BESLUITEN

In dit artikel wil ik een paar opmerkingen maken over de bindende kracht van de besluiten der meerdere vergaderingen.

Om maar met de deur in huis te vallen: die bindende kracht vloeit niet voort uit de **gehoorzaamheid**, welke de kerken zouden moeten bewijzen aan de meerdere vergaderingen: Neen, die is het gevolg hiervan, dat de kerken elkaar **beloofd**, en zichzelf zo **verplicht** hebben, zich naar die besluiten te schikken en ze uit te voeren.

Dat geldt in de eerste plaats reeds van die synodale besluiten, welke tezamen de **kerkenordering** vormen.

Natuurlijk moet men hierbij het specifieke karakter van de binding van de kerkenordering steeds goed voor ogen houden.

Een kerkenorde is geen reglement dat met bureaucratische precisie het kerkelijke leven regelt.

Ze is evenmin een belijdenis en heeft dus ook niet die bindende kracht, welke aan een belijdenis eigen is.

Prof. Rutgers schreef eens omtrent de band waarmede de kerkenorde de kerken bindt: In het algemeen leert de geschiedenis, „dat er in de Nederlandse Kerken altijd zekere ruimte was met betrekking tot de opvolging van de Kerkenordering. Toezicht was er, zeer stipt en zeer streng, dat de grondslag van het kerkelijk samenleven, d.i. de belijdenis, werd gehandhaafd. Maar betrekkelijk slap was daartegenover de handhaving van de Kerkenordering: formalisme of reglementaire precisie was er eer te weinig dan te veel. Eigenzinnigheid of willekeur mocht natuurlijk niet heersen; bandeloosheid of wanorde werd natuurlijk niet beschermd. Maar wanneer de orde, de rust en de welstand der Kerken geen gevaar liepen; wanneer die integendeel nog bevorderd werden door een kleine afwijking van de ordinantiën, dan werd zulke afwijking niet verkeerd geacht, en dus niet slechts geduld, maar ook goed-gekeurd”.¹⁾

Natuurlijk mag uit deze praktijk niet worden afgeleid, dat men in de Nederlandse Kerken tot op zekere hoogte ook wel ongeregelde toeliet. Daarvan was geen sprake! „Dat zou in volkomen strijd zijn geweest met haar eigen geest; want te allen tijde was het juist bij Gereformeerden een diepgaand beginsel en een overheersende karaktertrek, om de ordinantiën Gods te erkennen, en om dienovereenkomstig gesteld te zijn op een vaste regel en op zuivere lijnen. En daarom, ook bij alle ruimte in de handhaving der Kerkordering, aan een kerkbedervend individualisme werd nooit ruimte gegeven. Ook de afwijking zelve was als het ware geregeld”.²⁾

Hoe dit geschiedde tekent Prof. Rutgers aldus: Men regelde die toelaatbare afwijking „natuurlijk niet door opzettelijke bepalingen”. Dat zou dwaasheid zijn. Neen, dat geschiedde „door **beginselen**, die onmiskenbaar waren, uit Gods Woord, uit de aard der zaak, en uit de Kerkenordering zelve”.³⁾

Prof. Rutgers noemt dan drie van deze beginselen.

„Vooreerst moest er altijd een afdoende reden zijn, en wel een reden die gegrond was in het belang der Kerk, om daarin, naar het in art. 1 gestelde doel, des te beter „goede orde te onderhouden”; en dus, wanneer „tipe naleving moeilijk geschieden kon, zonder dat de vrijheid der Kerk, of haar uiterlijke vrede, of hare innerlijke rust, of haar welstand, wezenlijk gevaar liepen, en wanneer terzelfder tijd aan de afwijking mindere bezwaren verbonden waren”.

Het tweede beginsel formuleert Prof. Rutgers zó: „Voorts mocht, naar de in art. 86 gestelde regel, dan toch niets veranderd worden in de Kerkenordering zelve, zodat de afwijking als het ware ook aan anderen zou worden opgelegd, evenmin als zij in gelijke omstandigheden aan anderen mocht worden euvel geëld”.

En ten slotte — en dat is het derde beginsel — „bleef altijd, naar het in art. 31 uitgesproken beginsel, dat, wanneer verschil kwam over de noodzakelijkheid of de nuttig-

heid van de afwijking, waaruit dan natuurlijk weer een groter kwaad zou voortkomen, alsdan de enkele Kerkendienaer zich naar de Kerkeraad zou te schikken hebben, en de enkele Kerk naar de Classe, en de enkele Classe naar de Synode”.

Op die wijze, aldus Prof. Rutgers, „was er ruimte, maar binnen zekere grenzen, en **regelmaat** zonder formalisme. Er kon **vrijheid** zijn, zonder dat die vrijheid op losbandigheid en willekeur uitliep. En bevorderd werd juist daardoor het doel der ganse Kerkenordering; ook nog bij afwijking zelve werd dan daaraan voldaan”.⁴⁾

De bindende kracht van de kerkenordering is dus gelegen in de belofte, welke de kerken ten opzichte van elkaar hebben afgelegd om daarnaar te leven. Welnu op eenzelfde belofte berust ook de bindende kracht van de **besluiten** van de meerdere vergaderingen.

Deze „bindende kracht” van de genoemde besluiten is zeker niet minder sterk, dan wanneer de kerken verplicht waren die besluiten na te komen krachtens haar **onderworpen-zijn** aan de meerdere vergaderingen als aan een „hogere macht”. Alleen — de aard van deze binding is een gans andere dan die welke door gebiedende macht en gehoorzaamheidsplicht worden bepaald.

Als de kerken aan een meerdere vergadering als aan een hogere macht onderworpen waren, zou nakoming van de door deze macht genomen besluiten een **plicht der gehoorzaamheid** zijn. En het niet naleven daarvan als een daad van **ongehoorzaamheid** of **revolutie** moeten worden gediskwalificeerd.

Maar van gehoorzaamheid aan meerdere vergaderingen en dus ook van revolutie daartegen kan bij gereformeerde kerken geen sprake zijn. Er bestaat tussen en over die kerken eenvoudig geen regerende instantie aan welke ze een dergelijke gehoorzaamheid zouden moeten betonen.⁵⁾

Neen, de kerken hebben met elkaar een **verbond** gesloten en daarin deden zij over en weer **beloften**. Zij hebben zich zo vrijwillig de plicht opgelegd de door de meerdere vergadering genomen besluiten na te komen.

Natuurlijk met de reserves welke in art. 31 van de kerkenordering worden genoemd, n.l. dat deze besluiten niet in strijd zijn met de Schrift en de kerkenordering. En voorts met behoud van het recht en de plicht om die besluiten eerst te ratificeren.

Op die wijze en onder dat voorbehoud zijn de kerken krachtens de afgelegde belofte gebonden zulke besluiten te aanvaarden en na te leven. En als de kerken op ondeugdelijke gronden de door meerdere vergaderingen genomen besluiten naast zich neer leggen en niet daarnaar handelen, — neen, nog eens, dan zijn ze niet ongehoorzaam — maar, en dat is niet minder erg, **ontrouw!** Want zij verbreken dan een gegeven belofte.

Wanneer nu kerken elkaar inderdaad beloven en zo zichzelf ten opzichte van elkaar verplichten de genomen besluiten te aanvaarden en uit te voeren dan moet een besluit wel zeer duidelijk en rechtstraads tegen de Schrift of de kerkenorde ingaan, vóór men het met een geruste consciëntie verwerpen kan. Het is een stuk elementaire vroomheid, dat de kerken zich zo zorgvuldig mogelijk aan de kerkenorde en de besluiten der meerdere vergaderingen houden. Zouden de kerken in dit opzicht wel altijd zo consciëntieus handelen als de goede trouw dat eist?

Speciaal geldt dat wanneer de eenheid der kerk op het spel staat.

Die eenheid is iets, dat Christus zeer ter harte gaat. Hij vroeg en vraagt die van zijn hemelse Vader als loon op zijn arbeid en als middel ter overwinning van de wereld. Kerk-scheuring is daarom een gruwelijk ding. Calvijn plaatste deze zonde op de lijst van wandaden, welke in dienaren des woords gestraft moeten worden, zelfs bóven Gods-lastering!

Een besluit van een meerdere vergadering moet daarom al heel duidelijk Gods Woord aantasten voor men op grond daarvan een scheuring aandurven kan en mag. Zeker: een meerdere vergadering draagt de volle verantwoordelijkheid voor het nemen van verkeerde kerkverwoestende besluiten. Maar het **weigeren zich aan die besluiten te onderwerpen en het aanvaarden van het daaruit voortvloeiend risico van een kerkscheuring — dát behoort tot de zware verantwoordelijkheid van de kerken!**

Als de éénheid der kerken in geding was, wilde Calvijn zéér ver gaan. Dan moest men, zo schreef hij, desnoods alles dulden wat niet rechtstreeks en uitdrukkelijk tégen Gods Woord inging.⁶⁾

Het is daarom een hachelijk ondernemen als men in een zaak, welke een persoon raakt zó ver gaat, dat men een kerkscheuring riskeert, of zelfs aanvaardt, of, nog erger: forceert.

Veronderstel dat ik als predikant zou geschorst zijn, omdat ik mijn werk naar de zin van de kerkeraad niet goed deed, of omdat de kerkeraad allerlei op mijn gedrag had aan te merken. En veronderstel, dat ik daarna weigerde die schorsing in de praktijk te erkennen, omdat ik overtuigd was, dat ik niet schuldig was aan wat men mij ten laste legde, en dus mijn werk voortzette onder en met degenen die mij wilden volgen. — Ik zou dan voor de volle honderd procent kerkscheurer zijn. Ik zou in het genoemde geval maar één ding mogen doen. Namelijk het mij aangedane onrecht dragen; mijn „zaak” in Gods handen overgeven en worstelen om een beter inzicht te bereiken bij hen die mij vonnisten.

Ik zou alleen dán mijn werk mogen voortzetten en dus mijn schorsing negeren, als in mijn zaak de **grondslag** der kerk, de prediking van het evangelie, zo in geding was, dat die in mijn zaak, en dan door de meeste vergadering, n.l. de synode, definitief was aangestast en verlaten.

Ik heb nog een paar opmerkingen, maar voor deze week is mijn ruimte weer vol. En dus: tot volgende week.

C. V.

¹⁾ F. L. Rutgers, De Geldigheid van de Oude Kerkenordering der Nederlandsche Gereformeerde Kerken, Amsterdam 1890, p. 41.

²⁾ Id., p. 42/3.

³⁾ Id., p. 43.

⁴⁾ Id., p. 43.

⁵⁾ Ds Plooi meent mij op in-en-uit-redenen betraapt te hebben omdat ik eerst citeerde: Van „ondergeschiktheid, onderworpenheid, plicht tot gehoorzamen, noch eigenlijk gezegde heersende macht is onder de kerken geen sprake”. En daarna deze woorden aanhaalde: „De verhouding der kerken tot de meerdere vergaderingen moet dan ook eigenlijk niet dependencia, afhankelijkheid, genoemd worden, maar liever *submissio* d.i. onderworpenheid”. Wie deze citaten naar hun *zakelijke inhoud* overweegt zal in het gebruik daarvan geen zweem van in-en-uitpraten bespeuren. In het eerste citaat wordt afgewezen de idee, dat een kerk aan de meerdere vergadering *als aan een hogere macht* onderworpen zou zijn. In het tweede wordt uitgesproken, dat een kerk *zich vrijwillig bindt* de besluiten van een meerdere vergadering te zullen aanvaarden. Voor wie de *zaak* waar het om gaat scherp gezien heeft, is hier ook geen gevaar voor misverstand. Door eenzelfde woord wordt, zoals zo dikwijls het geval is — Calvijn schreef er reeds over — verschillende dingen aangeduid. In het latijn wordt de éne (verkeerde) onderworpenheid *subjectio* genoemd. De andere (goede) wordt door het woord *submissio* aangeduid.

In deze taal kan men dus het in geding zijnde verschil wel door verschillende woorden aanduiden. We hebben in de taal voortdurend met het verschijnsel te maken dat we geen woorden bezitten om alle mogelijke werkelijke verschillen aan te duiden. We spreken b.v. van het „gezag” van een koning, een generaal, een ambtsdrager, een vader, een ondernemer. We hanteren hier steeds hetzelfde woord. Maar welk een verschil is er tussen wat in het genoemde door hetzelfde woord wordt aangeduid! We moeten speciaal in gevallen als deze een primaire regel voor de wetenschap toepassen, namelijk: niet blijven steken in de *woorden*, maar doordringen tot de *zaak*.

⁶⁾ B.v. in een brief aan de gemeente van London d.d. 27 September 1552, O. C. XIV, 364: *chacun membre se doit conformer au corps de leglise en laquelle il vit... gardant paisiblement tout ordre qui nest point repugnant a la parole de Dieu.*

Luis padrosa

II

In ons eerste stuk vertelden wij dat Luis Padrosa, een spaanse, roomse priester was, die in 1952 gebroken heeft met de Roomse Kerk, en dat hij omtrent deze breuk en overgang tot de evangelische kerk een zeer hoogstaande verantwoording heeft gegeven in een geschrift, dat in de franse vertaling voor mij ligt: „**Waarom heb ik het Katholicisme verlaten?**”

Ik vertelde er ook bij dat deze Padrosa niet de eerste de beste roomse priester was, maar dat hij een vooraanstaand lid van de orde der Jesuïeten was, stichter en directeur van het in Spanje niet onvermaarde Instituut van Loyola te Barcelona, een instituut voor psychologische studie, en dat hij vice-voorzitter was van het Internationaal Comité van Katholieke Psychologen en Psychiaters. Een man die in heel Spanje bekend stond als een beroemd redenaar en een zeer vooraanstaand geestelijke, zodat zijn breuk met de Kerk een schok door het land deed gaan. Dat deze schok geweldig was moge blijken uit de reacties, die volgden op het verschijnen van zijn geschrift in Spanje.

Toen de eerste exemplaren van zijn boek door de ex-Jesuïet zelf, werden gezonden aan zijn vroegere vrienden in de orde der Jesuïeten en elders onder de geestelijken, met erin een persoonlijk geschreven opdracht aan deze vroegere vrienden, verwekte dit zo'n vrees, dat de bisschop van Barcelona in allerijl een stuk schreef, dat gepubliceerd werd in alle kranten en dat door de radio werd uitgezonden. Het stuk bevatte een waarschuwing aan het publiek die als volgt luidde: „Al wie dit boek leest, het copieert of vermenigvuldigt of het doorgeeft, of ook wie het in zijn bezit bewaart inplaats van het terug te geven, en wel onmiddellijk aan de bisschoppelijke censuur (doormiddel van de plaatselijke priester), opdat het vernietigd moge worden, die zal worden gestraft met de strengste excommunicatie”.

Merkwaardige reactie overigens voor ons besef, in de twintigste eeuw. Het lijkt wel of men nog in de middeleeuwen verkeert. Spanje verkeert in menig opzicht ook nog in de middeleeuwen. Maar deze dwangmaatregel van de excommunicatie, die in de tijd van de inquisitie de mensen verschrikte, had óók in het Spanje van deze eeuw, het omgekeerde gevolg van wat men beoogde n.l. dat het de beste propaganda werd voor het boek van Padrosa, die men zich kon denken. Er ontstond in Spanje een brandende nieuwsgierigheid naar dit boek. Iedereen wilde het lezen. De evangelische christenen, speciaal in Catalonië, werden door de mensen letterlijk aangehouden om dit boek en men bood er fabelachtige prijzen voor. Ook in Spanje is voor vele mensen de tijd der middeleeuwen en de angst voor dergelijke strafbedreigingen als van de bisschop, onherroepelijk voorbij. In Spanje schijnt het boek van hand tot hand te zijn gegaan en dat ondanks het strenge kerkelijke verbod, neen, juist door dit verbod. En het heeft de ogen van velen die nog in de duisternis van het bijgeloof van de roomse kerk bevangen zitten, geopend. Want dit is óók merkwaardig, dat in dit land vraag naar de Waarheid is. Wij worden tegenwoordig een beetje onder de indruk gebracht van de vervolgingen welke de protestanten in Spanje moeten ondergaan, en het gaat er op lijken, dat wij de broeders en zusters daarginds erg moeten beklagen.

Er komt bij die verhalen over vervolging zo gauw een sentimenteel kantje. Het is allemaal zo aandoenlijk, en het zijn toch zulke stakkers, en zo voort. Daar moeten we ons wel voor wachten. We moeten deze broeders en zusters wel gedanken in onze voorbede. Maar overigens is het de vraag nog waar het er met de kerk beter voorstaat, dáár in de strijd om de Waarheid, óf hier, met de verminderende ernst en voortgaande onverschilligheid. Er is in de valse kerk in Spanje bij velen echte belangstelling en vraag naar de Waarheid, die daar onderdrukt wordt van officiële zijde. Terwijl hier de mensen het allemaal wel weten naar ze denken en geen belangstelling hebben. Geen vrees meer voor

de dood. Heeft Christus niet voor onze zonden betaald? Geen vrees meer voor de zonden. God is toch een God van liefde? Je viert hier allemaal Kerst en Pasen, en je gelooft toch allemaal in de lieve God en de lieve Jezus. Dit ontzagelijke bederf van het christendom in onze streken is denkelijk erger nog dan de verschrikkelijke misbruiken in een rooms land als Spanje. Ook op het gebied van de moraal is dat duidelijk. Hier is het hek van de dam. De vuilste rommel mag worden gedrukt. Er is vrijheid van drukpers. Men mag zich kleden naar dat de mode voorschrijft. Waarom niet? De mode is nu eenmaal koningin. Men mag voor films adverteren zoals men wil. Ieder is toch vrij. En van wie aanstoot neemt aan onzedelijke platen en advertenties, zegt men, dat hij hopeloos ouderwets of bekrompen is, óf dat het bepaaldelijk met zijn eigen morele beseffen niet in orde is. Als je een hoogstaand zedelijk mens bent, denk je niet aan zulke slechte dingen. Als de dames in „bikini” gaan lopen dan behoor je dat keurig te vinden, en beslist onaanstotelijk. Dat alles komt in het roomse Spanje niet voor. Daar is veel bijgeloof. Dat brengt de roomse kerk mee en handhaaft deze kerk. Maar in de publieke moraal is het hek niet van de dam zoals dat in de bedorven z.g.n. „evangelische landen” helaas meer en meer het geval wordt. Daar mag maar niet alles gedrukt worden wat de drukker wil en wat men vraagt. Daar is de mode niet oppermachtig koningin over de zeden. Daar mogen niet alle films draaien die hier draaien. De valse kerk met haar geweldige gebreken is nog een hoedster van de zeden. En dat is nog verkieslijker dan dat er geen hoedster van de zeden meer is.

In Spanje is ook veel belangstelling voor de Waarheid. Het is de vraag of de evangelische kerk in Spanje er zoveel slechter voorstaat dan de kerk hier. Zij heeft een zware strijd. Zeker! Maar de HEERE kan die strijd tot een zegen stellen voor de voortgang van zijn koninkrijk. Hij kan de verdrinkingen die er daar af en toe zijn, gebruiken om zijn Woord krachtig te doen voortgaan.

In Spanje wordt om de Waarheid nog fel en heftig gestreden. De bekering van Padrosa hing samen met die strijd om de Waarheid. Wat jaren geleden is de regering Franco onder invloed van de roomse hoge geestelijkheid, de vrijheid, die de protestanten hier bijna een eeuw lang hadden genoten, aanmerkelijk gaan beperken. Dadelijk na deze regeringsmaatregelen werd de pers overstromd door een golf van felle artikelen van geestelijken, herderlijke brieven en zo, die het gouvernement vroegen nog veel krassere maatregelen te nemen.

En wat was het resultaat?

Het evangelisch christendom heeft in Spanje veel meer vooruitgang geboekt sinds de felle druk dan tevoren. Tengevolge van deze anti-protestantse campagne, die zo hevig en zo onrechtvaardig werd ingezet, werden niet alleen vele ongelovigen en onverschilligen naar de diensten van de protestanten getrokken (en dit laatste natuurlijk voornamelijk in de grote steden waar men elkaar niet kent, en waar de repressailles van de roomse geestelijken derhalve ook het minst te vrezen waren) maar er waren nog andere gevolgen. Het licht van het evangelie drong zelfs door in plaatsen waar men van had gedacht dat ze helemaal en volkomen ontoegankelijk waren voor dit licht. Het bereikte zelfs het hart en het geweten van onderscheidene eminente leden van de roomse geestelijkheid. Padrosa was niet de enige. En hij was ook niet de eerste.

De eerste opzienbarende bekering was die van de algemene Secretaris van de Mariacongregaties van Spanje. Daarna die van de eerwaarde Vader Carrillo de Albornoz, een Jesuïet, die van Spanje naar Rome reizende, op een mysterieuze wijze van het roomse toneel verdween om voor de dag te komen in Genève waar hij in een evangelische kerk in de stad van Calvijn, in het publiek, afstand deed van het roomse geloof. In de loop van datzelfde jaar 1950 zijn verscheidene pries-

ters uit verschillende diocesen in het land, gevolgd. En in 1952 volgde de beroemde stichter van het Instituut Loyola.

De uitgever van mijn franse vertaling van het boek van Padrosa zegt in het „voorwoord”, dat alleen hij die Spanje kent en die jaren heeft geleefd in dit land, waar alles rooms is en waar de evangelische kerk het voorwerp is van allerlei haat en kwellingen, zich een voorstelling kan maken van het enorme offer, dat mensen van de statuur als Padrosa hebben moeten brengen om tot zulk een stap te komen. Wanneer men bedenkt, dat de protestanten in Spanje nauwelijks enige duizenden aanhangers tellen en vrijwel uitsluitend uit de arbeidende klasse, terwijl over het algemeen de aristocratie er op neer kijkt, dan begrijpt men een klein beetje dat er moed en geestkracht en geloof en karakter nodig is om zo'n stap te doen. Van hoge eer bij de mensen in oneer en verachting. Dat is een geweldig ding. Verlaten door al je vrienden. Overgegeven aan spot en verachting. Want dat laatste komt er bij. In roomse kringen heeft men de gewoonte om te denken en het ook te zeggen, dat er een vrouw tussen zit. Dat de geestelijke zijn kuisheidsgelofte niet langer kon houden en dat hij er met een vrouw vandoor ging.

Men proeft dit alles uit de brief van Padrosa zelf, opgenomen voorin de franse vertaling van zijn boek.

We laten deze brief onverkort volgen. Hier is hij, gedateerd 16 september 1952 uit Buenos-Aires, waarheen Padrosa is vertrokken, omdat het niet wel mogelijk was in een land als Spanje te blijven na zulk een levensverandering.

Met diepe vreugde zie ik de publicatie in de franse taal van de ernstigste bladzijden uit mijn leven; bladzijden welke ik heb geschreven in de uren van de grootste eenzaamheid en van de meest intense emotie, waardoor ik ooit ben heengegaan.

Mijn zeer talrijke vrienden veranderden in hardnekkige vijanden; zij verbraken elke betrekking met mij en beschuldigden mij van heiligschennis, afval en verraad.

Mijn familieleden erkenden mijn bekering niet; zij schaamden zich dat ik hun naam droeg.

De Katholieke Kerk ging tegen mij en mijn boek de strengste excommunicatie uitspreken.

In die ogenblikken, aan de vooravond van mijn vertrek naar den vreemde, toen ik zonder werk, zonder onderdak en toevlucht, zonder vrienden was maar boordevol van vreugd en innerlijke vrede, heb ik de hoofdstukken van dit boekje geschreven.

Nu draag ik het met al de genegenheid van mijn hart op aan mijn broeders in Christus in de landen van het franse taalgebied.

Een geweldige stap!

En bedenk, dat voor een gelovige rooms katholiek een verandering van godsdienst een zaak is, die als het ware *onmogelijk* is. Bij hen is niet de relativering (die in protestantse, óók in gereformeerde kringen, hoe langer hoe meer indringt) van de waarheid en van de belijdenis. Bovendien is er bij de roomsen de vrees om in een doodzonde te vallen, reeds wanneer men zich overgeeft aan enig onderzoek omtrent geloofswaarheden. Men moet een absoluut vertrouwen in de kerk hebben en in wat zij zegt. En daarom niet zelf een onderzoek instellen. Want zulk een onderzoek komt op uit wantrouwen aan de betrouwbaarheid en feilloosheid van de kerk.

Hoe groot moet de eenzaamheid zijn geweest van deze man. Wij ouderen, die de vrijmaking hebben doorgemaakt als een persoonlijke keus en dientengevolge uren hebben gekend, die we wel nimmer zullen vergeten, dat onze broeders tegenover ons stonden en onze vrienden geen relatie meer met ons wilden onderhouden, en zij die voorheen ons beminde, ons beschuldigden van grote zonden, wij kunnen het ons enigszins voorstellen wat deze man, en niet alleen hij, heeft doorgemaakt tengevolge van zijn goede keuze, tengevolge van zijn keuze voor de Waarheid. Het is overigens niets nieuws. De Heiland heeft het voorzeggd. Men denke aan Mattheus 10:34-42; en lees ook wat staat in vers 32 en 33.

A.

J. MEESTER.

ONZE HOUDING IN DE DAGELIJKSE OMGANG MET „BUITENKERKELIJKEN”

Er dreigt een groot gevaar, om n.l. van die algemeen geldende regels te geven, die zo in alle gevallen voor 't gebruik gereed liggen. We gaan dagelijks om met buitenkerkelijken: op ons werk, op 't kantoor, in de werkplaats, op de school, op reis, met onze burens, Dagelijks treffen wij „buitenkerkelijken”; dagelijks worden ze op onze weg geplaatst.

Hoe moet onze houding nu zijn als gelovigen, als leden van de Kerk des Heren in betrekking tot die buitenkerkelijken?

Nog eens: laten we maar niet proberen hiervoor bepaalde vaste regels te „geven” of om tot een bepaalde „stelling” te komen. We moeten ook in deze dingen maar naar de Schriften luisteren, naar wat de Schriften ons hier leren.

Maar dan moeten we ook hiervoor weer oppassen, dat we de Schrift zouden zien als een „Handboek”, dat we maar hebben op te slaan in een bepaald „geval”. De Schrift is geen „Handboek” voor alles-en-nog-wat, ook geen Handboek voor onze omgang met „buitenkerkelijken”.

Maar wèl maken de Schritten ons wijs tot zaligheid; wèl leert ons de Schrift de ware wijsheid voor heel 't leven en ook voor onze omgang met „buitenkerkelijken”.

Maar de Schrift geeft ook in die omgang niet voor-alle-gevallen-gelijk-geldende-regels. De Schrift leert ons, om allerlei „gevallen” juist goed te onderscheiden. En om dan in elk geval meer wijsheid van God te begeren.

Allereerst: de Schrift spreekt nergens van „buitenkerkelijken”. De Schrift heeft wel een benaming voor deze mensen, ze spreekt n.l. van „degenen, die buiten zijn”.

En dan wil dat zeggen: die buiten de gemeente zijn.

Dat zien we heel duidelijk in 1 Cor. 5 : 12, 13. In 1 en 5 vermaant de apostel Paulus de gemeente van Corinthe, om de zondaar, die openlijk en ergerlijk heeft gezondigd en geen berouw toont over die zonde, uit 't midden van de gemeente weg te doen. De gemeentelieden mogen zo maar niet met hem blijven omgaan als een broeder alsof er niets gebeurd was.

Maar, zegt de apostel, dat wil niet zeggen, dat ge niet moogt omgaan met zondaars uit deze wereld, met een geldgierige, met oplichters en afgodendienaars, want dan zou men wel uit de wereld moeten gaan. We gaan dagelijks om met „wereldse” mensen, met de zondaars van deze wereld.

Over die mensen gaat 't oordeel der gemeente niet.

„Wat heb ik te oordelen, **degenen, die buiten zijn**”. Oordeelt gij ook niet, die binnen zijn. Hen, die buiten zijn, oordeelt God”.

„Degenen, die buiten zijn”, zijn dus die mensen die buiten de gemeente zijn. Over die mensen gaat niet 't oordeel, de tucht, het opzicht der gemeente, omdat die buiten de gemeente zijn.

Maar nu moeten we niet menen, dat we ál degenen, die buiten zijn, „over één kam” kunnen en moeten scheren.

We moeten ál de buitenkerkelijken niet zo maar „behandelen” naar één en hetzelfde „recept”.

Dat doet de Schrift niet!

Immers, „degenen, die buiten zijn”, dat zijn niet alleen de „wereldse” mensen, de „wereldlingen”, die voortleven zonder „God of gebod”, die in geen „kerk of kluis” komen, maar zij, die buiten zijn, zijn ook wel mensen, die „kerks” zijn, die wèl 't Woord van God gehoord hebben, maar die zich ongehoorzaam betonen tegen de HEERE en Zijn Woord, die van Zijn wet „afkerig de oren wenden”, afkerige bondskinderen.

Dat lezen we heel duidelijk in Marc. 4 : 11, 12, waar de Heere Christus zegt tot Zijn discipelen: „U (discipelen) is gegeven de verborgenheid van het Koninkrijk Gods, maar tot **degenen, die buiten zijn**, komt alles in gelijkenissen, opdat zij ziende zien en niet bemerken en horende horen en niet verstaan, opdat zij zich niet te eniger tijd beteren zouden en hun vergeven worde”.

Hier zijn „degenen, die buiten staan”: kerk-

mensen, verbondskinderen, maar die niet luisteren willen naar de Heere Christus. Deze zijn de vijandige leidlieden der kerk, die de Heere wel zouden hebben willen stenigen en die 't werk van Christus uitkretten voor Satans-werk.

Maar het zijn ook de „scharen”, die wel veel met Jezus op hebben als een nationale volksheld, maar die Hem niet aannemen als de Christus Gods; deze scharen zijn oppervlakkig en horen niet wèrkelijk.

Deze mensen worden hier genoemd: „die buiten staan”. Deze kerkmensen zijn niet „zomaar” buiten gezet, maar die staan buiten door eigen schuld, ze willen niet horen.

Hier moeten we direct al even opletten!

Degenen, die buiten staan, moeten we niet allemaal gelijk zien. Daar is groot verschil.

We moeten soms bijzonder op onze hoede zijn voor ongehoorzame „kerk”-mensen. We moeten niet zo argeloos doen! Niet zo vergoelijkend spreken over ongehoorzame Verbondskinderen.

De apostel Paulus trad soms scherp op tegen de ongehoorzame Joden (kerk-mensen).

B.v. in Hand. 13 zegt hij tot de Joden in Antiochië, die niet willen luisteren: „Nu gij het (Woord Gods) verstoot en u 't eeuwige leven niet waardig keurt, zie, zo wenden wij ons tot de heidenen!”

Terwijl de Heere juist de harten der heidenen neigde (door Zijn Woord) om te horen, want „de gehele stad stroomde bijeen om het Woord te horen”.

In Hand. 28 zegt Hij heel scherp tegen de Joden, die ongelovig waren voor het Evangelie: „terecht heeft de Heilige Geest door de profeet Jesaja tot uw Vaders gesproken: ga heen tot dit volk en zeg: met 't gehoor zult gij horen en gij zult 't geenszins verstaan en ziende zult gij zien en gij zult 't geenszins opmerken; want het hart van dit volk is vet geworden en hun oren hardhorend en hun ogen hebben ze toegesloten”.

Terwijl er vele anderen wèl tot Hem kwamen, aan wie Hij onverhinderd het Koninkrijk Gods kon prediken.

Scherp was de apostel tegen de Joden, want zij moesten beter weten, zij waren zeer bevoorrechte mensen.

Zo sprak ook Stefanus scherp 't Sanhedrin toe, Hand. 7: „Hardnekkigen en onbesnedenen van hart Gij wederstaat altijd de Heilige Geest, gelijk uw vaders alzo ook gij”.

Ja, hij noemt die voorname „kerk”-mensen: „verraders en moordenaars” van Jezus.

En de apostel Paulus klaagt over deze ongehoorzame „kerk”-mensen in 1 Thess. 2 : 15: „de Joden, die zelfs de Heere Jezus hebben gedood en de profeten en ons tot 't uiterste vervolgd hebben, die God niet behagen en tegen álle mensen ingaan. . . .”

Wat hebben juist deze mensen het de apostel moeilijk gemaakt: ze stookten de bevolking van de steden op tegen de apostel: in Antiochië en Pisidië, in Lystra, in Iconium, Thessalonica, Corinthe, Jeruzalem. Overal loerden ze op hem.

Tegenver zulke „buiten-kerkelijken” was de apostel uiterst op z'n hoede!

Maar tot de heidenen sprak hij heel anders.

B.v. in Hand. 17 te Athene, op de Areopagus tot de „geestelijke” elite van Griekenland. Hij deed geen „water in de wijn”, maar hij had andere mensen voor zich, mensen, die vervreemd waren van het leven Gods en van 't Verbond met Noach, die Gods getuigenissen en Zijn Verbondsgeheimen moesten missen.

Zo ook b.v. te Lystra tot de heidenen, die Paulus en Barnabas een offer wilden brengen.

Maar nu kunnen we nog niet zeggen: nu moeten we tegen ongehoorzame Verbondskinderen zó optreden, altijd gelijk en tegen totaal-wereldse mensen altijd zus, altijd gelijk.

Neen, in elk geval is weer apart wijsheid van God nodig, om te wandelen en te doen naar Zijn wil.

Telkens weer moeten wij beproeven, wat de welbehagelijke wil van God is.

Daartoe moeten we maar eens letten op wat

de apostel zegt in Coll. 4 : 5, 6: „Wandelt met wijsheid tegenover degenen, die buiten staan, de bekwame tijd uitkopen. Uw woord zij in aangenaamheid met zout besprengd, opdat gij weet hoe gij een iegelijk zult antwoorden”.

Wat leert de Heilige Geest ons hier veel!

De brief aan de Collossenzen is door de apostel geschreven te Rome, toen hij daar gevangen was. De apostel ging toen veel om met „buitenkerkelijken”!

In Hand. 28 lezen we, dat Paulus „op zichzelf” mocht wonen, maar dan met een krijgsknecht, die hem bewaakte.

Deze militairen werden natuurlijk afgelost, zodat de apostel nu eens met déze, dan weer met die militair „omgang” had. Vlak bij elkaar! Misschien wel met een keten aan elkaar vastgebonden (vergelijk Ef. 6 : 20, waar de apostel zich noemt „een gezant in een keten”).

Verder ontving hij allen, die tot hem kwamen. Of de apostel dus veel omgang had toen met „buitenkerkelijken!” Wat een wijsheid was er voor hem nodig!

Als hij hier dus schrijft: wandelt met wijsheid tegenover degenen, die buiten staan, is dat geen theoretische stelling, maar practijk der godsvrucht.

Zo moet de gemeente van Colosse, die midden tussen de Joden en de heidenen leeft, met wijsheid wandelen.

In wijsheid zit „voorzichtigheid”. Dat is niet: er om heen draaien, „politiek” zijn, oneerlijk zijn, maar wel: niet nodeloos „er op invliegen” en „er op los branden”.

Wij moeten tijd en wijze weten, Pred. 8 : 5.

Als de wereld ons haat, mag dat niet liggen aan onze dwaasheden en gebreken en onvoorzichtigheden, maar als de wereld haat, dan om des Wóórds wil, om Christus wil.

Dan: de bekwame tijd uitkopen.

We mogen ook vertalen: koopt de gelegenheid uit. (Zo ook de N. Vert.). Let eens op een verstandige koopman! Die koopt niet aldoor, die zegt niet altijd „mijn!” Maar hij wacht de gelegenheid af en dan slaat hij toe!

Zo ook wij in de omgang met de buitenkerkelijken: niet: „te hooi en te gras” of op uit gaan. Niet: er steeds maar weer op afvliegen. De gelegenheid moeten we benutten!

En we moeten niet menen, dat er altijd gelegenheid is. De wereld, ook de „kerk”-wereld is veelszins twist-ziek en bóós.

En we moeten zo maar geen rozen strooien voor de varkens.

De Heere Christus sprak ook niet aldoor. De Heere ontweek wel eens een antwoord, b.v. bij de vraag der overpriesters en ouderlingen naar Zijn bevoegdheid. Matth. 21 : 23-27, of bij de vraag van Annas naar zijn leer, Joh. 18 : 19-21.

Er is ook een tijd om te zwijgen. We moeten niet twisten over de leer, 2 Tim. 2 : 24.

Het Evangelie moeten we niet uitstrooien als een reclame-biljet. Als de gelegenheid zich voordoet!

Dan: ons spreken met de „buitenkerkelijken”. Dat is zeer belangrijk! Hoe is ons woord? Hoe horen de buitenkerkelijken ons spreken? 't Moet zijn: „in aangenaamheid”. Dat is niet: vleien en mooi praten en er om heen praten. Maar 't betekent: ons spreken moet aantrekkelijk zijn. We moeten niet zonder inhoud of verband spreken, niet „vervelend” worden. Niet: te pas en te onpas, maar de mensen moeten luisteren gaan. Uw woord zij altijd in aangenaamheid. We moeten er steeds op letten, hóe we spreken.

„Met zout besprengd”.

Zout maakt smakelijk en weert 't bederf.

Voor 't laatste: geen bedorven, vuile taal tegenover de buitenkerkelijken. Er wordt scherp op gelet! Laten we er acht op geven, wát we zeggen.

(Wordt vervolgd)

C. STAM.

VAN DE ADMINISTRATIE

Wij maken er onze lezers op attent, dat met 1 Oktober a.s. het tweede halfjaar van ons blad aanvangt.

We verzoeken onze abonné's die niet voor het gehele jaar hebben betaald, hun abonnementsgeld f 5.— per halfjaar, buitenland f 6.— per halfjaar te willen overmaken door storting op onze postrekening 2 3 3 1 1 7, t.n.v. Drukkerij Steenberg te Zeist, met bijvermelding voor „Opbouw”.

Bekering

van Gerrit Achterberg

*Gij hebt het hoog geheim doorbroken, Here Jezus,
tussen ons en den Vader, naar Uw Woord
mogen wij zonder zonde zijn en nieuwe wezens,
wat er ook in ons leven is gebeurd.*

*Ik deed, van alles wat gedaan kan worden,
het meest misdadige — en was verdoemd.
Maar Gij hebt God een witte naam genoemd,
met die van mij. Nu is het stil geworden,
zoals een zomer om de dorpen bloeit.*

*En moeten ook de bloemen weer verdorren:
mijn lenden zijn omgord, mijn voeten staan geschoeid.
Uit Uwe Hand ten tweeden maal geboren,
schrijd ik U uit het donker tegemoet.*

Uit: *Jezus schreef in 't zand* (1947, 7e dr. 1955), p. 15; herdrukt in *Cryptogamen III* (1954), p. 275 (d.w.z. tegen de chronologische orde in geheel achteraan).

Over dit gedicht ligt de prille glans van een paasmorgen. Het is als een lofzang in stilheid tot den Here Jezus, over het eeuwig licht, door Hem verworven — het „hoog geheim” van God den Vader — in een bewogen, bijna-práten, zo eenvoudig, van puur geluk.

Ik weet niet, wat mooier is in dit vers: het begin van uit de gemeenschap in dat licht en de overgang van daar uit naar de bekering van het eigen hart (in een tweetal strophen dat ook door gelijke rijmklanken een eenheid vormt); — het even indringende als sobere van de schuldbelijdenis; — of de wijze waarop het „vrije” beeld van het verrassend geluk van den zomer geplaatst is tussen de dichterlijke vormgeving van bijbelse beelden en gedachten (de witte naam die de Zoon aan den Vader noemt: vergelijk Openbaring 2 vs. 17; de „paas”-rusting van het opgeschorte kleed en de schoenen aan de voeten, die zich haasten tot de geboden reis, nu de Heer is voorbijgegaan: Exodus 12 vs. 11; wedergeboorte en bekering als zijde en keerzijde van éénzelfde gebeuren).

Het is alles een ant-woord uit de stilten van het hart, zonder reserve, zonder franje; zonder diepzinnigheid ook.

J. BOSCH.

UIT DE PRACTIJK DER GODZALIGHEID

Preken en luisteren naar preken

IV

Dat in de gemeenten wordt geklaagd: „Wij hebben niets aan de preken”, kan, zo zeiden wij in ons vorig artikeltje, een gevolg zijn van een eenzijdige tekstkeuze. Het is niet goed in zijn preken altijd weer en bijna alleen zich bezig te houden met de dingen, waardoor onze tijd en de omstandigheden, waarin wij op dit ogenblik verkeren, zich onderscheiden van de tijd en de omstandigheden, waarin, waaronder onze ouders en grootouders leefden en verkeerden.

De prediker mag niet vergeten, dat de diepste nood van het mensenhart, in elke tijd, onder alle omstandigheden, dezelfde blijft. Altijd is daar de roep om vergeving der zonden, vrede bij God, gemeenschap met God; altijd is daar behoefte aan de zekerheid, dat niets ons scheidt van de liefde van Christus, dat eenmaal alle tranen van de ogen zullen worden afgewist.

Behalve de tekstkeuze zijn er nog twee dingen, waaraan de prediker, zal de gemeente iets aan zijn prediking hebben, ter dege moet denken, n.l. de vorm, waarin en de wijze waarop hij de dingen, die hij te zeggen heeft, aan de gemeente voordraagt.

Eerst de vorm. De preek moet duidelijk zijn, zodat ook de eenvoudige hoorders haar kunnen vatten. Alle geleerd-doenerij is uit den boze. Alle „ingewikkeldheid”, die alleen te ontwarren is door mensen, die hebben leren studeren, moet worden vermeden.

Ik weet wel, dat er altijd enkele mensen zijn, die zich boven anderen in kennis en ontwikkeling verheven achten, die in duistere, ingewikkelde preken behagen hebben. Zij zijn er trots op, dat zij zulke preken kunnen begrijpen. „Dat zijn eerst preken”, zeggen ze. Maar door zulke mensen mag de prediker zich niet laten leiden. Hij preekt immers niet

voor de enkelingen, maar voor de *gemeente*.

Ik weet wel, dat wie eenvoudig en duidelijk preekt, niet zelden het verwijt te horen krijgt, dat hij oppervlakkig preekt. Hij legde dat verwijt naast zich neer. Ieder, die spreken en schrijven en preken moet weet immers zelf wel, hoe het juist alleen door ingespannen en aanhoudend nadenken over het onderwerp, waarover men schrijft of spreekt, mogelijk is, de zaken klaar en eenvoudig voor te stellen. Wie niet helder en duidelijk kan zeggen, wat hij te zeggen heeft, heeft nog niet lang genoeg nagedacht; hij is nog niet klaar.

Ik weet, dat men tegenwoordig wel eens lacht om dat aandringen op eenvoudigheid en klaarheid en daarin ziet een teken van achteruitgang en, ik zou haast zeggen, van deformatie, maar niemand late zich daardoor van het spoor brengen. De gemeente kan niet gebouwd worden door wat zij niet verstaat.

Met deze helderheid en eenvoudigheid hangt samen, dat de gedachten, die de prediker in zijn preek naar voren brengt, een goed geheel, een aaneensluitend geheel laat vormen. De gedachten moeten zijn als schakels van een ketting, die in elkander grijpen. Zó alleen kan de gemeente een preek van het begin tot het eind volgen.

Vooraf wanneer men een preek opschrijft loopt men gevaar losse gedachten neer te schrijven, gedachten, die op zichzelf wel goed en waar zijn, maar die niet een noodzakelijke plaats hebben in het geheel. Zij zouden gemist kunnen worden, zonder dat daardoor voor het besef van de hoorders een leemte ontstond.

Het is wel mogelijk, dat de meesten van de hoorders daar geen erg in hebben.

En toch zullen ze, vooral op den duur, zonder dat ze er zich van bewust zijn hóe dat komt, van een preek, die geheel goed loopt, waarin elke zin zijn plaats heeft, zeggen: „Dat kunnen wij gemakkelijk volgen, daar kunnen wij bij blijven”, terwijl zij van een

KRITISCHE KRABBELS

MAAR DE KAT MERKTE HET NIET.

Hij hield van een stevige pruim en een stevige preek. Alles op z'n tijd. Met de pruim deed hij wat; over de preek praatte hij alleen maar wat. Zijn dag begon met het afwerken van een vast ceremonieel, bestaande uit drie punten: een verse pruim, grommen op het weer, hoe het ook was en daarna werd de kat naar buiten getrapt. „Er uit, lelijke rekel”.

Zijn buurman kon hem „goed verdragen”, zoals dat heette in de streektaal. Buurman had echter zijn ogen niet in de zak, maar het waren broeder-ogen. Zulke ogen had deze trouwens niet altijd gehad. Vroeger waren zij nogal kort-ziende geweest. Hij had ze echter tijdig gezalfd met ogenzalf. Dat middel werkte probaat. Nooit had hij geweten, dat hij er zó uitzag. En zijn buurman (die met de pruim) kon hij nu ook veel beter zien. Vele goede dingen merkte hij bij hem op. Ook minder mooie. Die wreef hij hem echter niet onder de neus. Want wat onder de neus komt, wordt weer snel verwijderd, wat trouwens ook niet meer dan netjes is. Maar die dubbele boekhouding, welke hij bij hem zag, was gevaarlijk. Boven de ene helft stond „het geestelijke”, boven de andere helft „alles blijft bij het oude”. En die twee helften zagen elkaar nooit. Met de belasting had dit alles niets te maken. De belasting kreeg wat haar toekwam, of misschien beter gezegd, nog wel meer dan haar toekwam. Buurman (ik bedoel nog altijd de pruim) wist zelf niets van zijn dubbele boekhouding. Hij mocht graag over het goeie, over de waarheid, praten. In de praktijk bleek het meer te zijn, be-praten van de waarheid. En dat is altijd verkeerd. Mensen bepraten is duivelswerk. Dan zeker het bepraten van de waarheid. Dit tussen haakjes. „Als het hart maar bekeerd is, verder blijven we zondige mensen”, was zijn lijfspreuk. Als je harteboekhouding maar klopt. Dit zei hij ook, toen ze samen om de kachel zaten. Hier komt het op aan en hij wreef op de plaats, waar zijn hart zat. Mogelijk zat het ook iets lager of hoger, daar wil ik af wezen. Hier van binnen is het bij mij in orde. En verder benne we allemaal zondaars, wat doe je er aan. En nou jij! Ja, wat moest „jij” ervan zeggen. Hij zei er dit van: dat het van binnen bij je in orde is, buurman, merkt de kat daar ook wel eens wat van?

Buurman (de pruim) heeft nogal een grote familie.

P.S. De tijd van vergaderen is weer aangebroken. Wil men er even om denken, als het laat en rokerig in de zaaltjes wordt: hoe minder zuurstof, hoe meer zeurstof!

FRATER.

preek, waarin de zinnen meer los naast elkaar staan, gemakkelijk afdwalen en tenslotte niet weten, wat de prediker nu eigenlijk staat te betogen, waar hij heen wil.

Ik zou daarom ieder, die tot preken geroepen is, ook als hij zijn preek opschrijft, willen aanraden: „Als ge uw preek klaar hebt, lees haar dan eens goed over en probeer dan, in uw gedachten, heel de preek voor uw aandacht te brengen. Dan zult ge allicht merken, dat er hier en daar passages zijn, die ge u moeilijk te binnen brengt, die gij in uw gedachten overslaat. Dat komt dan hiervandaan dat die gedeelten in het geheel geen passende plaats hebben, de gang der gedachten storen en daarom beter weggelaten kunnen worden”.

Ik ben overtuigd, dat deze wijze van doen het menigeen, die daar nu maar niet toe komen kan, het mogelijk zal maken, ook al blijft hij (wat voor velen nodig zal blijven) zijn preek opschrijven, de preek „uit het hoofd” te houden, vrij tot de gemeente te spreken.

Ik hoor wel eens preken, een enkele keer, voor de radio, waarvan ik zo, zonder de prediker te zien, onmiddellijk gevoel: „Die preek kan niet uit het hoofd worden gehouden, dat is onmogelijk, het is een verzameling van zinnen en gezegden, waarvan men vele evengoed kon missen en waarvan de volgorde even goed anders kon zijn”.

Men vergeve mij dit „homiletisch” uitstapje, dat misschien van meer betekenis voor de dominees dan voor de gemeente is, maar dat voor de gemeente zeker niet zonder waarde is, omdat zij, wanneer de prediker zich hieraan houdt, gemakkelijker luistert en er gemakkelijker „iets aan heeft”.

Van niet mindere betekenis dan de vorm, waarin de preek gegoten wordt, is de wijze waarop de prediker tot de gemeente komt. — Deze twee dingen hangen heel nauw met elkander saam. — Zo nauw, men zal dat wel uit wat ik nu ga zeggen merken, dat men over de wijze, waarop de dienaar des Woords tot de gemeente komt, niet kan spreken zonder het ook weer te hebben over de vorm van de preek.

Maar dat hindert niet. De hoofdgedachte zal toch zijn: „de wijze waarop”.

Welnu, dat moet in de eerste plaats zo zijn, dat de prediker als hij de preekstoel op gaat zich bewust is van de boodschap, die hij nu aan de gemeente gaat brengen. Het is mij wel eens gebeurd, dat ik, als ik aan de trap van de preekstoel stond, eensklaps bij mijzelf de vraag voelde opkomen: „Wat heb je nu vanmorgen aan de gemeente te zeggen...?” en dat ik daarop geen antwoord wist.

O ja, ik had wel over de tekst gestudeerd, ik wist wel allerlei exegetische dingen, die ik gevonden had, allerlei wetenswaardige dingen, maar het was in mij niet geworden tot een boodschap, die ik van 's Heren wege aan Zijn volk had te brengen.

En dat, dat gevoelde ik, dat deugde niet. Als ik een lezing moet houden over één of ander onderwerp, historisch, exegetisch of van welke aard ook, is dat heel anders.

Dan zijn de mensen bijeengekomen om deze dingen te horen, zich te laten onderwijzen en leren over 't aangegeven onderwerp. Meer vragen zij niet.

Maar zo is het bij een preek niet. Alle exegese, alle historische toelichting, het heeft in de preek alleen ten doel de boodschap te laten zien, die de Heere in dát schriftgedeelte

tot Zijn volk doet uitgaan. En niet eerder mag de dominee tevreden zijn, dan wanneer hem die boodschap klaar voor ogen staat als het hart van heel zijn preek.

Maar zal hij goed preken, dan is hij ook hiermee nog niet klaar; daarvoor is nodig, dat hijzelf door die boodschap geroerd, bewogen zij.

De boodschap, die hij heeft te brengen, moet hem met verwondering, met verbazing, met blijdschap, met verslagenheid hebben vervuld; daardoor kan die boodschap alleen de vorm, de kleur, de glans krijgen, die bij haar past.

Ik weet wel, dat Gods Woord in zichzelf de kracht heeft om het hart te raken. Gelukkig is de werking van het Woord niet absoluut afhankelijk van de wijze waarop, de vorm waarin het gebracht wordt tot de gemeente.

Maar de prediker mag voor zichzelf niet tevreden zijn, en mag er niet op rekenen, dat de boodschap, die hij brengt de gemeente grijpen zal en vrucht zal dragen, zolang hij niet zelf door het Woord, dat hij aan de gemeente brengt, is geraakt, zolang hij er niet zelf van onder de indruk is, zolang hij niet zelf de vrucht van die boodschap Gods in eigen hart heeft zien groeien.

Hij mag de boodschap niet brengen zoals een notaris een acte voorleest. Hij moet zichzelf er geheel en al bij betrokken gevoelen. Zó alleen komt er in zijn prediking een vuur, waarvan hij hopen mag, dat het op de gemeente zal overslaan.

Hiermee ben ik gekomen tot een ander punt, dat met dit laatste nauw samenhangt. Doch daarover de volgende keer.

D. v. D.

Hoewel betrokkene na het uitzitten van dit restant geen contact meer behoefde te onderhouden met de reclassering (het toezicht was vervallen met het uitzitten van het restant), heeft zij toch nog enkele malen ons pad gekruist. Het is altijd een mislukking gebleven. Haar voortdurende contacten met mannen bleven. Zij sloot een tweede huwelijk met een man, die in allerlei opzichten een onmaatschappelijk bestaan wenste te leiden. Iedere poging om hier reclasseringshulp te bieden is mislukt.

Betrokkene heeft deze mislukking aan alles en iedereen geweten behalve aan zichzelf.

Bovenstaand verhaal werd ons toegezonden door het „Nationaal Bureau voor Reclassering”. Ter gelegenheid van de Nationale Reclasseringsdag, die dit jaar gehouden werd op zaterdag 5 oktober. Op die dag is een collecte gehouden tot steun van verschillende instellingen, die zich met de reclassering bezig houden. Tot die instellingen behoort ook de Protestants-Christelijke Reclasseringsvereniging, waarvan als ik me niet vergis prof. Dooyeweerd voorzitter was.

Ik hoop, dat alle lezers weten wat het werk van de Reclassering is. Maar ben daar niet zeker van. Ik lees in een woordenboek: Reclassering is maatschappelijk herstel van ontslagen gevangenen, inzonderheid daarin bestaande dat men hen aan een betrekking helpt, zodat zij niet weer tot misdrijf vervallen.

We zullen vooral de Protestants-Christelijke vereniging moeten steunen. Maar ik hoop, dat we ook aan deze collecte naar vermogen hebben bijgedragen. Daar zal tegen de methoden van sommige verenigingen, die we dan ook steunen, wel wat zijn in te brengen. Maar zij doen in elk geval wat voor mensen, die in nood zijn. Meestal door eigen schuld. Vaak ook door de schuld van een voorgeslacht, dat door onmatigheid en alcoholisme een vloek werd voor het nageslacht.

We mogen dankbaar zijn, dat we werden geboren als kinderen des Verbonds. Dat we van jongsafaan zijn opgegroeid bij het Evangelie. Dat we zo zijn bewaard door Gods genade voor misdrijven, die ons in aanraking zouden brengen met de Justitie.

Maar wat doen wij voor „tollenaren en zondaren?” Wat doen wij voor die jongens en meisjes, die in een verpeste omgeving opgroeien voor „galg en rad”? Daar zijn gezinnen waar de vader zich aan drankmisbruik schuldig maakt en de moeder zich aan prostitutie overgeeft en waar de kinderen op straat groot worden. Ze worden om zo te zeggen voor de misdaad opgeleid.

Zouden wij het er beter hebben afgebracht als wij in zulk een gezin waren geboren? Zullen wij met de Farizeeën minachtend spreken van „deze schare, die de wet niet kent?”

De Here Jezus heeft tollenen en hoeren en zondaren niet gemeden. Maar Hij is in de wereld gekomen om hen te redden van het verderf. Wat wij dan kunnen doen? Bidden voor gevangenen en gestraften, opdat zij door het Evangelie mogen worden getrokken uit het leven der zonde. En ons geld geven aan instellingen, die zich bezig houden met reddingswerk. En als we er gelegenheid toe krijgen zelf daadwerkelijk meehelpen aan de arbeid der reclassering. Bijv. als toezichthouder of bezoeker van gevangenen. Ik zou wel willen, dat iemand die met deze arbeid op de hoogte is, ons daarvan eens iets vertelde. Het is in onze kring al te onbekend.

H. J. JAGER.

Een reclasseringsambtenaar vertelt

Een jonge vrouw van 21 jaar had zich schuldig gemaakt aan diefstal van een groot geldbedrag.

Haar levensgeschiedenis was treurig. Als jongste van 12 kinderen was zij door ouders, broers en zusters verwend. Haar vader was een zonderling, die zijn kinderen abnormaal streng opvoedde, vooral in godsdienstig opzicht. Haar moeder had nooit tijd gehad zich met de opvoeding van de kinderen te bemoeien. Zij was een wat stugge vrouw, die zich tegenover iedereen beklaagde over haar zwaar levenslot: alle zorgen drukten op haar, daar haar man zich in zijn eigen wereld op sloot. Er was geen luxe in dit gezin, maar ook geen armoede in de tijd dat betrokkene kind was.

Men was van mening, dat zij ook in haar ontwikkeling normaal was opgegroeid. Het leren vlotte niet al te best naarmate het meisje ouder werd. Haar verstandelijke vermogens waren niet erg groot, doch haar leugenachtige houding baarde de meeste zorg.

In deze periode van haar leven werd het huwelijk der ouders zéér onharmonisch. De vrouw moest gaan meeverdienen, zodat de kinderen praktisch geheel op elkaar waren aangewezen. Van enige leiding of ontwikkeling in positieve zin was toen helemaal geen sprake meer. Wij ontmoeten veel van deze meisjes, die op 14-jarige leeftijd de indruk maken volwassen vrouwen te zijn.

Zo kon het gebeuren, dat ook dit „kind” vóórtijdig tot vrouw rijpte. Tot enige sexuele voorlichting had moeder niet kunnen besluiten. Het meisje voelde zich, gezien haar levenservaringen, ver verheven boven haar fysieke leeftijd, wat tot velerlei conflicten aanleiding gaf, al meende zij, dat haar verhouding tot de andere sexe volkomen platonisch was. Op 17-jarige leeftijd volgde een huwelijk, waarbij de bruidegom maar enkele jaren ouder was.

Betrokkene had in hem „de held harer dromen” willen ontmoeten, doch werd zeer teleurgesteld, temeer daar de jongeman in kwestie haar ook geen leiding kon geven. Zij geraakte de straat op, had allerlei vluchtige contacten met mannen en nam van één van dezen geld weg.

Wanneer de reclasseringsambtenaar haar in het Huis van Bewaring aantreft, komen alle genoemde feiten naar voren, terwijl ook nog andere omstandigheden van betekenis blijken te zijn geweest voor de levenshouding van dit

meisje. Een toevallige ontmoeting met een zeer ongunstige vriendin is van invloed ook bij de latere poging tot reclassering, waarbij blijkt hoe gemakkelijk goede voornemens opzij geschoven worden en een reden kan worden aangevoerd om het onmaatschappelijk gedrag van de zijde van dit meisje te rechtvaardigen. Tijdens de detentie wordt getracht door diverse gesprekken een vastere levenshouding te vinden. Haar man, die van haar gescheiden is, wil haar niet meer zien; thuis mag zij ook niet komen. Godsdienstige gevoelens, die mogelijk een aanknopingspunt bieden, ontbreken.

In overleg met een gehuwde zuster, die veel voor dit jongste zusje voelt en haar reeds eerder heeft geholpen, wordt na haar detentie onderdak en werk in een andere plaats gezocht. Dit wordt een groot drama. Zij loopt weg, wordt teruggevonden in een ongunstig milieu. Naar het tehuis, waaruit zij wegliep, wil zij niet meer terug; zij komt nu bij haar zuster. Er wordt een nieuwe werkkring gezocht en een einddoel schijnt bereikt.

Helaas, de vreugde is van korte duur. Het meisje was na haar onvoorwaardelijke straf voorwaardelijk vrijgelaten, er was toezicht opgelegd, doch in de praktijk bleek, dat zij hiernaar niet wilde luisteren.

Haar zwager wil haar dan niet langer meer in huis hebben en dus: weer zoeken naar een nieuw onderdak en werkkring. Dan vertrekt zij met onbekende bestemming en kunnen wij haar niet meer vinden.

Later bleek dit een zeer romantische periode te zijn geweest. Zij kwam echter uit zichzelf weer terug om hulp te vragen. Er werd nogmaals getracht haar te helpen, maar door gebrek aan medewerking harerzijds mislukte dit.

Nu werd aan de Rechtbank verzocht ook het restant van de straf ten uitvoer te leggen. Het is n.l. de taak van de toezichthouder een voorstel hiertoe in te dienen indien betrokkene zich niet houdt aan de algemene of bijzondere voorwaarden, die bij het vonnis kunnen worden opgelegd.

Toen dit restant straf werd uitgezeten, kregen wij weer contact met haar. De goede voornemens waren legio. Haar levensgeschiedenis had er een paar trieste hoofdstukken bijgekregen. Zij had enige tijd samengewoond met haar partner in de eerste rechtszaak, maar ook dit was niet blijvend, daar de man met een ander huwde.

Jachtlatijn

Mijn beste Hubertus,

Dank je wel voor je pienter betoog over schadelijke huisdieren, dat mijn verstand toejuicht, maar waar mijn hart tot zijn spijt niets tegen in kan brengen. Ben ik duidelijk zo?

Toen je mijn gedachten zo op die huisdieren bracht, en van Bingo vertelde dat hij de hort op geweest is (wat zul je in de rats hebben gezeten!) dacht ik aan een paar boekjes van Diet Kramer, waarover ik je al lang wilde schrijven. Ik bedoel haar boekjes „Lodewijk, de rattenvanger” en „Lodewijk, de mensenredder”, uitgegeven resp. bij

W. v. Hoeve, den Haag en Hollandia, Baarn. Vooral jij met je opgroeiende kinderen moet deze werkjes kennen.

Ik hoor onder ons zo vaak vragen, welke lectuur we onze kinderen moeten voorzetten. En bij niet beantwoording van die vraag zoeken onze kinderen dat meestal zelf wel uit... vraag maar niet hoe.

Welnu, deze beide boeken kan ik je aanbevelen. Het eerste heet voor de leeftijd van 7 tot 10 jaar bedoeld, maar ik denk dat dit een drukfout is en moet luiden: 7 tot 100 jaar. Het is met een goed boek net als met een schilderij van Jan Steen bijvoorbeeld. Een kind ziet er een plaatje aan. Een half volwassen jongen denkt heimelijk: dát is nog eens een pan!, en een a.s. huismoeder denkt: wat een bende! Maar heb je als volwassen man de menselijke lusten en eigenschappen zo'n beetje gecatalogiseerd, dan kom je onder de indruk van de uitbundige levensvreugde, die er van afstraalt. En heb je bovendien geleerd je ogen te gebruiken, dan sta je versteld over de rake weergave en het geoefende opmerkingsvermogen van de schilder. Terwijl je tenslotte, als je genoeg artistiek gevormd en getraind bent, op een dag getroffen wordt door de warme kleuren, die — goed verdeeld en evenwichtig toegepast — een weelde voor het oog zijn.

Kijk, zo staat het met Lodewijk.

Want Lodewijk is een takshond, een tekkel zogezegd, precies zo een als jij altijd nog eens wilt kopen voor de peuterjacht.¹⁾ En van Lodewijk kan je jongste met evenveel recht genieten, als jij en je vrouw. Bovendien kun je Lodewijk zonder zorg op de tafel in je wachtkamer laten liggen, en desnoods een begijntje laten lezen. Waarmee ik maar zeggen wil, dat ieder het zijne geniet, omdat het meesterwerk betreft: meesterwerk van waarneming, van weergave, van vorm, van inhoud en van kleur.

Lodewijk de mensenredder begint als volgt:

„Ja... hallo, daar ben ik weer! Ik heet Lodewijk en ik ben een hond. Ik hoor jullie al zeggen: O zeg, daar heb je die malle hond weer. Je weet wel, die net doet of hij zelf een boek schrijft!

Maar mál ben ik niet hoor! Dat denken de mensen alleen maar. De domme mensen en de domme kinderen. En waarom denken ze dat? Omdat ik een lang model heb. En vier korte pootjes. En een eigenwijze, lange snoet. Maar als ik dat allemaal níet had, dan zou ik geen tekkel zijn. Een tekkel zie je, dat is niet zo-maar-een-hond. Dat is een héél bijzondere hond.”

En zo zelfgenoegzaam als een tekkel kan zijn, vertelt Lodewijk verder: dat hij zo vreselijk veel beleefd heeft, en dat hij „de vrouw” heeft aangespoord om dit op te schrijven.

„En dit is dan het begin. De vrouw schrijft en ik lig op het kleedje naast de tafel. Mijn kop op mijn poten. Je weet wel, die mooie kop met die prachtige, bruine ogen. En met die mooie, lichtbruine vlekjes dáár, waar jullie wenkbrauwen hebben. Ik ben niet verwaand hoor, maar ik ben een mooie, lange, zwarte hond, al zeg ik het zelf.

Het is nu net als vroeger. Soms kijkt de vrouw me aan. Ze vraagt: is het zó goed? Als het goed is, roffel ik met mijn staart”.

Lodewijk is een typische toneelspeler, zoals alle tekkels zijn. Hij had gehoord dat zijn baas en de vrouw met verlof naar Holland zouden gaan, vanuit Indië. Dat vond hij heel niet gek, maar wel: dat ze hém niet wilden meenemen.

„Stel je voor! Ze wilden mij, hun eigen slimme, waakse trouwe Lodewijkje al die maanden ergens anders laten logeren. Het idee!... De baas en de vrouw op zo'n groot schip over die griezelige, wijde zee. Zonder hun Lodewijk! En ik maar logeren... logeren... Wie weet, zou ik ze nooit terug zien!”

„Ik werd zenuwachtig en humeurig. Ik beet heus wel eens dóór, als ik een broekspijp te pakken kreeg. En dat deed ik vroeger nooit! En 's avonds... ach, dan werd ik zo verdrietig. Je had me moeten zien: zielig gewoonweg. Als een klein, zwart vloerkleedje lag ik op de grond... helemaal plat. Mijn neus op de grond. Ik liet alles hängen. En m'n ogen keken vaak verwijtend naar de baas en de vrouw. Zo scheef-omhoog! Dat kunnen tekkels héél goed. Ik dacht: mis-

schien helpt het; misschien zien ze hoe 'n verdriet ik heb”.

Nu, het hielp.

„Wat hééft die hond toch? zei de baas. De vrouw wist het meteen. Lodewijkje is veel pienterder dan jij denkt. Hij weet, dat we weg gaan. Dat vóélt hij. Hij is helemaal niet meer zoals vroeger. Arme Lodewijk.

Nu, Lodewijk voelde het inderdaad, en hoe.

„Ik begreep ineens een heleboel tegelijk. Het was dus zó: de vrouw wou me eigenlijk wél meenemen. En de baas niet! Dat gaf me moed. Ik keerde m'n kop langzaam om. Ik draaide m'n achterkant naar de baas toe. En ik zuchtte. Ik zuchtte drie keer... héél diep. — Even stilte. — Toen zei de vrouw heel zacht, héél lief: zou het heus niet gaan? Er zijn toch meer mensen, die hun hond meenemen? — De baas kuchte”.

En Lodewijk kreeg zijn zin: na veel discussie werd besloten, om Lodewijk mee te nemen naar Holland.

„Ik tilde m'n kop op en draaide voorzichtig bij. Ik keek naar de vrouw. Laat ze nu tegen me knipogen! Had ze het begrepen van die drie niet-echte en die éne wel-echte zucht? Och ja, wie lang met een hond omgaat wordt een verstandig mens”.

Is dat iets voor jou, Hubertus?

En dan zijn eerste deel: Lodewijk de ratten-vanger. Het speelt in Indië. Daar licht Lodewijk als volgt zijn doopceel:

„Mijn moeder was ook een tekkel en ik werd geboren in de koffie, dat wil zeggen op een koffieland. Ik heb drie zusjes. — Mijn moeder heette Rosalie. — Eens per dag likte ze me schoon. Ze zorgde ervoor, dat ik veel at. 'Eet je bord leeg', zei ze telkens tegen me, van eten word je flink en groot, en als je niet flink en groot wordt, schaam ik me voor je. Nu, ze hoefde het eigenlijk niet te zeggen. Ik maakte mijn etensbak altijd heel erg schoon, zo schoon, dat ze glom van leegheid”.

„Verder leerde ze me blaffen. Ze leerde me wat ik moest doen als er dieven in huis kwamen. Ze leerde me, hoe ik kon ruiken of er 'goed volk' op het erf was of 'slecht volk’”.

„En nu wil ik niet opscheppen, maar ik geloof toch, dat ik slim en waaks en trouw ben. Of jullie dat zijn, weet ik niet. Ik wou jullie alleen maar vertellen, dat een mens van een hond nog wel eens iets kan leren. Dat zegt de baas. En wat de baas zegt, is waar”.

„Als ik mijn moeder niet had gehad... och och, wat zou ik dan een dom hondje gebleven zijn. Ze vertelde me, dat onze voorvadersen jachthonden zijn geweest. Ja, lachen jullie maar, je wilt het natuurlijk niet geloven, omdat we zo laag bij de grond leven en omdat we niet groot zijn. Maar kijk eens naar mijn borstkas! Is die niet breed en gespierd? En kijk eens hoe sterk en breed mijn poten zijn. Mijn grootmoeder is nog vaak meegeweest op de jacht. Ze woonde in Europa en ze heeft heel wat vossen, dassen en konijnen opgespoord. Onze voorvadersen werden gebruikt voor de jacht op alle soorten holbewoners. Want om in een hol te kruipen zijn we reusachtig geschikt, met onze spitse kop en ons lange lijf”.

En voorts gaf zijn moeder Lodewijk nog de volgende levensles mee:

„Lodewijk, de tekkel is altijd slim geweest en waaks en gehoorzaam. Hou die deugden in ere. Niet ál te gauw komen, als ze je

roepen. Tonen, dat je een eigen wil hebt. Veel keffen en goed keffen. En slim zijn. Een grote hond wel aanblaffen, maar dan meteen hard weglopen. Met kleine honden kun je gerust een beetje vechten. En denk erom: als de baas of vrouw je wérkelijk nódig heeft, dan moet je meteen present zijn”.

Deze wijze lessen heeft Lodewijk ter harte genomen; en hij leerde de mens kennen! Eenmaal had een onaangename jongen uit de buurt Lodewijk bezeerd. Lodewijk kwam zielig thuis, en liet zich verzorgen door de vrouw.

„Lodewijk, jongen... als je zo doorgaat, zit je straks vol lidtekens, zuchtte de vrouw. Wat moet dat met jou. — De baas bromde: altijd iets anders en zelden iets goeds. — Maar 's avonds klopte hij me op m'n kop, keek me eens lang in mijn mooie bruine ogen en zei ernstig: die jongen van de hoek, die Karel... dat moet een heel náre jongen zijn, Lodewijk. Van mij mag je hem best eens in zijn broek bijten!

Ik keek hem slim aan, maar ik dacht: ik zal wel wijzer wezen. Als ik het doe... van wie krijg ik dan standjes? Van de baas natuurlijk! Dan is hij alles alweer lang vergeten.

Ja-ja, honden moeten góéd weten wat mensen echt menen, en wat ze niet echt menen. Maar de baas bedoelde het goed. Dat is vast!”

Zijn naam van „mensenredder” verdiende Lodewijk tenslotte in het kostelijk hoofdstuk „Hoe het gebeurde”. Het was door het slimme en daadwerkelijk optreden van de trouwe Lodewijk, dat de jongste van het gezin aan een gewisse verdrinkingsdood ontsnapte. En Lodewijk werd geféteerd met een krans en een stuk leverworst. „Ik werd er verlegen van. Gek hoor, ik ben heus niet gauw verlegen. Maar later werd ik verwaand, tenminste dat zegt de baas”. „Ik ging heel trots op een stoel zitten (dat mócht die dag!) en ik keek eens goed naar de baas. Ja, vooral naar de baas. Wat zou hij nú zeggen? 'Altijd iets anders, en zelden wat goeds?’

Hij lachte. 'Lodewijk, wat doe je toch akelig verwaand!'. Maar toen nam hij me op z'n knie, sloeg m'n oren binnenste-buiten en knuffelde me. En dat doet de baas anders nooit. — 'Je bent een fijne hond', zei de baas. 'Van nu af heet je Lodewijk de mensenredder'. O en tóén kon ik wel huilen van blijdschap. Ik had het eerst nog niet écht geloofd, maar wat de baás zei was waar...”

Je merkt het wel, beste Hubertus, dat Diet Kramer de tekkels kent en goed heeft waargenomen. En als je je kinderen vertrouwd wilt maken met deze leuke hond: die aansteller, en die eigenwijze drommel, maar ook die betrouwbare en waakse speelmameraad — die kwajongen en tegelijk die uiterst gevoelige en scherpzinnige lotgenoot, geef ze deze boekjes. En vergeet niet om ze zelf ook te lezen. Lodewijk is niet vrijgemaakt, geloof ik (al is hij wel vrijgevochten) maar je kunt ermee prátén! En als je straks een keus hebt gedaan uit een raszuiver tekkel-nest, dan beloof ik je onvergetelijke uren op de peuterjacht. Want het is een smoesje, dat de hond niet praten kan. De waarheid is: dat de meeste mensen hem niet verstáán kunnen!

Een rechtersvoortpoot van je

WILHELMUS.

¹⁾ peuterjacht = voetjacht, waarbij een kleine hond de ruigten afzoekt.

Elke wijze vrouw bouwt haar huis (Spr. 14 : 1)

De aanvallen, waaraan een goed, christelijk gezinsleven in deze tijd is blootgesteld, zijn legio. We noemden er reeds enkele. Deze keer vestigen we de aandacht op sport en bioscoop en televisie.

Om met de sport te beginnen. We weten er alles van. Aanvankelijk was de sport een aangename, ontspannende tijdpassering, een liefhebberij van jonge mensen, die behoefte gevoelden aan de oefening van hun spieren, aan het uitleven van een schier te veel aan levensenergie, zonder enige bijbedoeling en zo niet anders dan een spel. Thans is ze ontstaan in een eneroverende wedstrijd, wie de meeste zal zijn, wie door een kijklustige, opgewonden

schare van duizenden toeschouwers het hardst zal worden toegejuicht, wie een nieuw record op zijn naam weet te vestigen, of een reeds bestaand record nog weet te overtreffen, zij het met een fractie van een seconde. Radio en pers beijveren zich om het eerst en het uitvoerigst en in de meest opwindende be-woordingen de uitslagen van de jongste wedstrijden aan de man te brengen, zodat jongen en ouden, mannen en vrouwen naar de radio vliegen, om toch maar zo gauw mogelijk hun brandende nieuwsgierigheid te bevredigen, of grijpen naar de krant, het sportblad, dat hen volkomen op de hoogte zal brengen. Deze sportverdwazing maakt niet alleen bij de

lieden van de wereld, maar ook zelfs onder de Gereformeerden haar slachtoffers, haar afgodendienaars, haar slaven en slavinnen.

Deze sport moeten we rekenen tot een der grootste gevaren, die een gezond gezinsleven bedreigen. Ze haalt de kinderen uit het gezin en sleept ze naar de oefenplaatsen en sportvelden, onverbiddelijk als er wedstrijden worden gehouden; niet alleen hen, die aan de sport meedoen, maar ook vaders en zelfs (hoewel zelden in onze kringen) moeders. Wie er wel eens getuige van is, hoe na afloop van een wedstrijd het publiek wegstroomt is er zich in eens van bewust, hoe er van een belevens van de huiselijke gezelligheid, van een intiem gezinsleven bij degenen, die hart en ziel aan de sport hebben verloren, geen sprake kan zijn. En gebeurde dit eens in een jaar, het zou minder erg zijn; maar zondag aan zondag, en zaterdag aan zaterdag herhalen zich deze demonstraties. Vergeten we daarbij niet, dat deze sportvergoding ziel en zinnen zo in beslag neemt, dat er voor andere, hogere, waarlijk goede dingen nauwelijks enige belangstelling overblijft. Waar zulk een gif doordringt in het gezin, houdt het op een kweekplaats te zijn van ware godsvrucht, van een leven dicht bij de HERE en Zijn Woord.

Hetzelfde geldt in zekere mate ook van de film en de bioscoop. Het is hier, in dit verband, niet zozeer de bedoeling aan te tonen hoe de bioscoop zeer zeker, maar toch ook de film — vaak voorportaal van de bioscoop — een ernstige bedreiging vormen voor een leven in de dienst des HEREN en dus naar Zijn geboden, en het hart niet trekken naar de dingen die boven zijn, wel omgekeerd naar de dingen die beneden zijn. Ongetwijfeld heeft ons Gereformeerd Gezinsblad hierover meer dan eens lezenswaardige en behartigingswaardige, goed geargumenteerde artikelen geschreven. Maar wel brengen we deze twee hier ter sprake, omdat ze het gezin uit elkaar halen. Wie naar de bioscoop gaat ontvlucht het gezin: de ouders laten hun kinderen in de steek; de kinderen lopen van hun ouders weg om ergens anders te zoeken, wat alleen het gezin hun zou kunnen en moeten geven; met het gevolg, dat ze gaan leven in een sfeer, die de hunne niet is en van eigen gezin al meer vervreemden. Zelfs al zouden de ouders hun kinderen meenemen naar een „heel goede bioscoopvoorstelling” of naar een „prachtfilm”, dan zou nog daarmee het euvel niet verholpen zijn. Want tijdens de voorstelling wordt de eenheid opgelost; immers zodra de lichten gedoofd zijn zitten ze als losse individuen, elk genietend op eigen wijze, ieder voor zichzelf.

Zelfs de televisie, die feitelijk de bioscoop in huis haalt, biedt hier geen uitkomst. Zeker, dan blijft het gezin thuis, maar de gelegenheid dat het gezinsleven zich naar zijn aard kan ontwikkelen, gaat meteen verloren en zo lijdt het schade. Vader en Moeder geven het recht uit handen. De televisie speelt de baas. Alle werk, waarvoor het volle licht nodig is, moet worden gestaakt. Gesprekken kunnen niet worden gevoerd. Onderrichting kan niet worden gegeven. „Men” is overgeleverd. En ware het nu nog zo, dat wat de televisie te zien en te horen gaf, werkelijk onschadelijk was (dat het alles christelijk verantwoord zou zijn durf ik niet eens te veronderstellen) maar wie zou dát durven beweren! Zelfs is het gevaar niet denkbeeldig, dat ze de tweedracht in het gezin brengt, doordat er zijn die ze aan willen zetten, terwijl het anderen helemaal niet gelegen komt. Elke antenne, die ik weer geplaatst zie op de huizen om mij heen, doet mij zeggen: „Alweer een gezin, dat zijn poorten heeft opengezet voor iemand, die zich als vriend aandient, maar in het einde een vijand zal blijken te zijn, die niet na zal laten in het gezin, dat hem zo feestelijk binnen liet, schade aan te richten”.

HUISMANS.

Drukkerij Steenbergen

ZEIST - TELEFOON 2452

Periodieken

Boekwerken

Handeldrukkerij

KERKNIEUWS

Tweetal: te Enschede-Zuid (vac. Ds. A. Veldman): M. J. C. Blok te Utrecht N.W. en R. H. Bremmer te Zwolle.

te Enumatil: W. H. de Boer te Urk en D. Nieuwenhuis te Bunschoten-Spakenburg.

Bedankt: voor Schouwerzijl, Nijverdal en Garrelswaer-Appingedam: kand. C. Bijl van Pernis.

Aangenomen: naar Hoek: kand. C. Bijl van Pernis.

Bevestigd: te Bunschoten-Spakenburg: Ds. J. Klamer. Bevestiger was Ds. G. Zomer. Ds. Klamer bediende bij zijn intrede het Woord uit Ps. 117. Ds. Klamer is bestemd voor de missionaire arbeid op Borneo. Bij bevestiging en intree, die in een dienst plaats vonden waren o.a. aanwezig: Burgemeester en Wethouder van de gemeente Bunschoten; afgevaardigden van de kerken in Drachten, Groningen, Roodeschool; van Mesoz; Dr D. K. Wielenga, Ds. Lok van IJmuiden en de geref. stud. vereen. „H. de Cock” te Groningen.

Peremptoir examen in de classis Noord-Brabant-Limburg werd afgelegd door kand. T. J. Keegstra, beroepen predikant te Waardhuizen. Kand. Keegstra hoopt zondag 27 oktober zijn intrede te doen na bevestigd te zijn door Ds. A. Jagersma te Groningen.

Eveneens legde peremptoir examen af kand. H. G. Schaeffer te Groningen, beroepen predikant te Uithuizen.

Ds. J. van der Haar, legerpredikant, werd ingedeeld bij het 1e Legercorps, 103e Intendance bataljon te Ermelo. Zijn bureau is: Wachtgebouw kamer 32, Legerplaats Ermelo.

Melkleverantie op zondag. Hieromtrent nam de Kerkeraad van Assen het volgende besluit: „De raad van de Gereformeerde Kerk te Assen, in vergadering bijeen op 17 sept. 1957, kennisgenomen hebbende van een advies ener door hem ingestelde commissie inzake de vraag of het naar 's Heren wet al dan niet geoorloofd is, melk te leveren aan de fabriek op zondag, spreekt uit, dat hij zich moet onthouden van het doen van een andere uitspraak dan hetgeen in zondag 38 van de Heid. Cat. bij de uitlegging van het vierde gebod wordt geleerd”.

Adressen: van de kerk van **Oosterwolde:** L. K. Stavast, Hoge Esch 32, Oosterwolde (Fr.); van de kerk van **Kampen:** J. Bos, Broederweg 15, Kampen, tel. 05292-2878.

van de kerk van **Dordrecht:** J. van Oord, scriba, Gevaertsweg 16, telefoon 5356, Dordrecht.

De Senaat van de Vereniging van Gereformeerde Studenten „Hendrik de Cock” te Groningen is, 26 september '57 voor het jaar 1957-'58, in de volgende samenstelling geïnstalleerd: L. C. Bergsma, Praeses; Mej. F. J. Boersema, Ab-Actis; T. J. Schaafsma, Fiscus; M. Euwema, Assessor I; A. H. Bergsma, Assessor II. Het ab-actiaat is gevestigd: Petrus Campersingel 183a, Groningen.

Subsidie Kerkbouw. De kerkeraad van Enschede-Zuid nam met grote meerderheid van stemmen het volgende besluit inzake de subsidie Kerkbouw:

„De Raad van de Geref. Kerk van Enschede-zuid, in vergadering bijeen op 10, 18 en 24 september 1957;

g e r o e p e n om in verband met de bestaande plannen voor kerkbouw in de Westervijk de vraag te beantwoorden of hij al dan niet gebruik zal maken van de mogelijkheid overheids-subsidie aan te vragen of voor de grond of voor de bouw;

o v e r w e g e n d e :

1e. dat het ambt der Overheid volgens de Schrift en Belijdenis beperkt is tot de handhaven van de rechtsorde (zie art. 36 N.G.B.);

2e. dat de revolutionaire Overheid deze taakbegrenzing niet eerbiedigt;

3e. dat de overheids-subsidie voor kerkbouw, gelijk heel de huidige subsidie-politiek der Ned. regering, behoort tot de z.g. „actieve cultuurpolitiek”, die ontsproten is aan de revolutionaire ideeën van steeds verder gaande staatsverzorging met als consequentie een voortschrijdende staatsbemoeiing en staatscontrole;

4e. dat de overheidssteun voor kerkbouw onmogelijk is te zien als een rechtsherstel aan de van haar goederen beroofde gereformeerde kerken, waar deze steun blijkens tekst en toelichting der plaatselijke verordeningen het

Redactieleden:

Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr. H. J. JÄGER, Prof. C. VEENHOF

Adres van Redactie:

H. J. Jager, Jan v. Arkelstr. 7, Kampen

Medewerkers:

Ds. D. van Dijk, Groningen
Drs W. K. van Dijk, Groningen
P. A. Hekstra, Rotterdam
Dr. D. Holwerda, Groningen
Drs J. F. J. Lamet, Eindhoven
Ds. J. Meester, Amsterdam-Z.
Mr. Dr. J. Meulink, Enschede
D. W. L. Milo, Nunspeet
Drs. G. Puchinger, Utrecht
Drs. H. R. Rookmaaker, Amsterdam-Z.
Ir. J. Stellingwerff, Eindhoven
Ds. B. Telder, Breda
Ds. C. Vonk, Schiedam
Ds. D. K. Wielenga JDzn, Rotterdam

karakter draagt niet van restitutie maar van subsidie;

5e. dat het voor de kerk van Jezus Christus een levenskwestie is de vangarmen van de afgodische staat te onderkennen, en waar zij kan buiten hun bereik te blijven;

voorts overwegende:

a. dat het de roeping der kerk is, haar ere-taak, zelfstandig te zorgen voor de instandhouding van de eredienst (zie Ex. 23:19, 25:1-7, Num. 18:8-24, Deut. 15:19, 16:2, 1 Kron. 29:3-9, 1 Cor. 9:7, 14; Gal. 6:6, antw. 103 H. Cat.);

b. dat de kerkgeschiedenis het bewijs levert, dat zovaak de kerk leunde op de rietstaf der staats-subsidies, deze haar hand heeft doorboord (vgl. de christelijke kerk onder keizer Constantijn, de Ned. Geref. Kerk ten tijde van de Republiek);

c. dat de Geref. Kerken sinds de vrijmaking van de vorige eeuw blijkens haar officiële uitspraken en handelingen elke vorm van overheids-subsidie hebben afgewezen, welke onafhankelijkheidspositie tot rijke zegen is geweest van het gereformeerde leven.

Besluit:

bijde bouw van de Westerkerk noch voor de grond noch voor de kerkbouw een aanvraag om overheidssubsidie in te dienen”.

WOLTER VIS

en

CORNELIA ELIZABETH VAN OORD

geven U mede namens wederzijdse ouders kennis van hun voornemen in het huwelijk te treden. De voltrekking zal plaats hebben D.V. op donderdag 17 oktober 1957 te 13.15 uur ten stadhuize te Utrecht.

Kerkelijke bevestiging te 14.00 uur in de Pieterskerk te Utrecht in een dienst uitgaande van de Gereformeerde Kerk aldaar, waarin zal voorgaan Ds. K. Brüning van Rijnsburg.

Bovenknijpe 54 (Fr.)

Utrecht, Prins Hendriklaan 94

3 oktober 1957

Toekomstig adres: Gereformeerde Pastorie, Kuipersweg 70, Buitenpost (Fr.)

EMIGREREN?

G.E.S.

Als ERKEND AANMELDINGSBUREAU verzorgen wij voor U alle emigratie-papieren. Wij geven voorlichting en verlenen bemiddeling voor plaatsing in alle landen en plaatsen waar eigen Gereformeerd Kerkelijk leven is.

VRAAGT VOORLICHTING VIA UW EIGEN

ORGANISATIE:

GEREFORMEERDE EMIGRATIE STICHTING

Thomas à Kempisweg A 32, Utrecht, tel. 30335 - b.g.g. 26393

Vertegenwoordigers door geheel Nederland

Abonnementen s.v.p. bij vooruitbetaling door storting op girorekening 233117 t.n.v. Drukkerij Steenbergen Zeist, met bijvermelding voor „Opbouw”.

Abonnementsprijs: f 5.- p. halfjr. - f 10.- p. jr. Losse nummers 25 cent. Buitenland: f 6.25 per halfjaar - f 12.50 per jaar.